

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

20 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
СИМВОЛІКА КРАЇН ТА НАРОДІВ СВІТУ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти : другий (магістерський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма : «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика» / «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»

спеціалізація

вид дисципліни : за вибором

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2020 / 2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна 28.08. 2020 року, протокол № 1

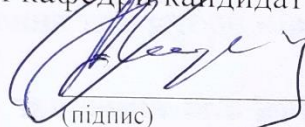
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Лиман Сергій Іванович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства ХНУ імені В.Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від 28.08. 2020 року №1

Завідувач кафедри кандидат історичних наук, доцент

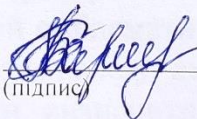
(підпис)

Анатолій ПАРФІНЕНКО

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»
назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»

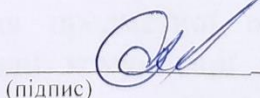
(підпис)

Валерія БАРАНОВА

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»
назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»

(підпис)

Сергій ЛИМАН

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від 28.08. 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Символіка країн та народів світу» складена відповідно до освітньо-професійних програм «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика», «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство» підготовки магістра за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – розглянути походження і різноманіття символів, їхній взаємозв'язок із суспільною свідомістю, релігійними віруваннями, світоглядом, побутовою і духовною культурою, взаємовплив символів і особистості, роль символів у процесі етногенезу, державотворення та в історії міжнародних відносин.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни «Символіка країн та народів світу» - дослідити причини виникнення символів; визначити місце символіки у загальній історії людства; проаналізувати особливості джерел символіки; охарактеризувати символіку релігійних, військово-політичних та побутових жестів країн світу; простежити особливості графічно-геометричної символіки; проаналізувати особливості символіки верховної влади від стародавності до наших днів; розкрити сутність символіки зброї, її використання у сучасній військовій емблематиці; охарактеризувати розмаїття колірної символіки; розглянути символіку дерев, квітів, птахів, тварин, її впливу на формування геральдики; визначити специфіку символіки знарядь праці та предметів побуту; охарактеризувати особливості державних та неофіційних символів різних країн та народів світу.

Загальні компетентності

ЗК1. Знання та розуміння предметної області спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та професійної діяльності за фахом.

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Поглиблені знання про природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

1.3. Кількість кредитів - 5

1.4. Загальна кількість годин - 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Вибіркова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-
Семестр	
1-й	-
Лекції	
30 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
15 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
105 год.	-
Індивідуальні завдання	
-	-

1.5. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання**:

Загальні програмні результати навчання за спеціальністю

Знання

РН1. Демонструвати фундаментальні знання, набуті у процесі навчання, щодо природи, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН5. Демонструвати знання про природу міжнародних комунікацій, проблеми розвитку держав та міжнародних регіонів у глобальному, регіональному та локальному контекстах.

Уміння/навички

РН 11. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин та світової політики.

РН 14. Проводити підготовку, розробку та реалізацію проектів прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики, регіонознавства та міжнародних комунікацій.

Комунікація

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Вступ. Теоретичні основи вивчення символів												
Тема 1. Вступ. Причини виникнення символів та їх класифікація	10	2	2			7						
Тема 2. Символіка культових, військово-політичних та побутових жестів. Жести та дипломатичний протокол	10	2	2			7						
Тема 3. Графічно-геометричні символи	8	4				7						
Тема 4. Символіка знарядь праці та предметів побуту	8	2				7						
Тема 5. Символіка зброї	8	4				7						
Тема 6. Колірна символіка	10	2				7						
Тема 7. Символіка тварин		2				7						
Тема 8. Символіка дерев і квітів			2			7						
Разом за розділом 1	80	18	6			56						
Розділ 2.												
Тема 9. Історичні символи влади	10		2			7						
Тема 10. Державні та неофіційні символи провідних країн Європи	8	4				7						
Тема 11. Державні та неофіційні символи провідних країн Америки	10	2				7						
Тема 12. Державні та неофіційні символи провідних країн Близького й Середнього Сходу і Африки	8		2			7						
Тема 13. Державні та неофіційні символи провідних країн Азії та АТР	10	2	2			7						

Тема 14. Символіка міжнародних організацій	8	4			7					
Тема 15. Історичні та сучасні державні символи України			2		7					
Разом за розділом 2	70	12	9		49					
Усього годин	150	30	15		105					

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Причини виникнення символів та їх класифікація	2
2	Символіка культових, військово-політичних та побутових жестів. Жести та дипломатичний протокол	2
3	Символіка дерев і квітів	2
4	Історичні символи влади	2
5	Державні та неофіційні символи провідних країн Близького й Середнього Сходу і Африки	2
6	Державні та неофіційні символи провідних країн Азії та АТР	2
7	Історичні та сучасні державні символи України	3
	Разом	15

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Вступ. Причини виникнення символів та їх класифікація Порівняти висловлювання відомих людей про символи і знаках, їх ролі в історії людства і житті окремих людей	7
2	Символіка культових, військово-політичних та побутових жестів. Жести та дипломатичний протокол Розширити лекційний матеріал інформацією про жести, заборонені дипломатичним протоколом у мусульманських країнах Північної Африки	7
3	Графічно-геометричні символи Критично проаналізувати дискусійні питання щодо різновидів свастики	7
4	Символіка знарядь праці та предметів побуту Лекційний матеріал доповнити більш детальним вивченням використання символіки знарядь праці у масонстві	7
5	Символіка зброї Проаналізувати, якою мірою символіка давньої та середньовічної зброї використовується у військовій символіці провідних сучасних країн.	7
6	Колірна символіка Розширити лекційний матеріал інформацією про використання	7

	колірної символіки у світових релігіях.	
7	Франція та німецькі держави у Вестфальській системі міжнародних відносин (1648 – 1789 рр.) Зробити порівняльний аналіз організації діяльності зовнішньополітичних відомств Франції та Пруссії за часів Фрідріха II.	7
8	Символіка тварин Лекційний матеріал доповнити інформацією про використання символіки тварин забороненими екстремістськими організаціями	7
9	Історичні символи влади Проаналізувати символізм коронації та порівняти особливості коронації у Середні віки й Модерновий час та в сучасних монархічних державах.	7
10	Державні та неофіційні символи провідних країн Європи Лекційний матеріал доповнити більш детальним вивченням змін державної символіки, що відбулися після революцій 1989-1990 рр. у країнах ЦСЄ.	7
11	Державні та неофіційні символи провідних країн Америки Проаналізувати наявність у державній символіці країн Америки ь знаків та символів доколумбової доби.	7
12	Державні та неофіційні символи провідних країн Близького й Середнього Сходу і Африки Проаналізувати, якою мірою релігійний чинник вплинув на формування державної символіки країн Близького й Середнього Сходу	7
13	Державні та неофіційні символи провідних країн Азії та АТР Лекційний матеріал доповнити більш детальним вивченням змін символіки в країнах регіону під час їх комунізації.	7
14	Символіка міжнародних організацій Проаналізувати дискусії щодо можливості змін у символіці деяких сучасних міжнародних організацій	7
15	Історичні та сучасні державні символи України Лекційний матеріал доповнити більш детальним вивченням проектів створення Великого Герба України	7
	Разом	105

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Символіка країн та народів світу» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий.

Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на проблемних лекціях, у формі тестування, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення модульної оцінки, при проведенні іспиту і враховуються при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на підсумкових заняттях та/або виконанням індивідуальної роботи

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- виконання творчих завдань;

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:

Теоретичне питання 1 – 13 балів

Теоретичне питання 2 – 13 балів

Теоретичне питання 3 – 14 балів

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму екзаменаційного білета (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

8. Критерії оцінювання

Поточний контроль є складовою системи організації навчального процесу. Завданням поточного контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час засвоєння окремого розділу дисципліни. Розділ – це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з навчальної дисципліни. Кожен окремий розділ включає завдання для самостійної роботи, письмові контрольні роботи тощо. Оцінка за розділ – це сума балів, отриманих студентом за виконання всіх видів робіт, передбачених цим розділом.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять, підсумкового контролю за підсумками вивчення розділу. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Символіка країн та народів світу»

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку в 1 семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума модульних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів модульних і підсумкового семестрового контролю складає 100.

«Відмінно» - здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

«Добре» - здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

«Задовільно» – здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно.

«Незадовільно» - здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

9. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Залік	Сума
Розділ 1		Розділ 2			
T1-4	T5-8	T9-12	T13-15		
15	15	15	15	60	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Оцінка студента за підсумками вивчення розділу складається за результатами поточного контролю за підсумками вивчення розділу (у формі тестів) та під час проведення семінарських занять. Тести поточного контролю за розділ оцінюються від 0 до 5 балів. Кожна відповідь на семінарських заняттях оцінюється максимум в 5 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної	Оцінка
-----------------------------------	--------

діяльності протягом семестру	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Методичне забезпечення

Символіка народів світу: Програма та навчально-методичні матеріали до курсу / Укладач: Лиман С. І. Х: ХДАК, 2016. 34 с.

Основна література

1. Бауэр В. Энциклопедия символов / В. Бауэр, И. Дюмоц, С. Головин. – М.: Крон-Пресс, 1995. – 502 с.
2. Бидерман Г. Энциклопедия символов / Г. Бидерман. – М.: Республика, 1996. – 333 с.
3. Брагина Л.И. Символы и знаки реальности в истории: Учеб.пособие / Л.И. Брагина. – М.: Моск. гос. ун-т культуры и искусств, 2003. – 173 с.
4. Державна символіка України: [Навч. посібник для студ. усіх спец.] / В.Ф. Панібудьласка, А.А. Коваленко, А.М. Тугай та ін. – К.: Дрвіра, 2004. – 157 с.
5. Зазыкина Е.В. Политический PR: символы / Е.В. Зазыкина. – М.: ЮрИнфор-Пресс, 2003. – 124 с.
6. Керлот Х. Э. Словарь символов / Х.Э. Керлот. – М.: Refl-book, 1994. – 603 с.
7. Кильюнен К. Государства и флаги: энциклопедия / К. Кильюнен. – 2-е изд., доп. – М.: РОССПЭН, 2008. – 751 с.
8. Символіка в історії та музейництві : прогр. та навч.-метод. матеріали до спецкурсу / Укладач: Лиман С. І. – Х.: ХДАК, 2010. – 24 с.
9. Сиволіка народів світу: Програма та навчально-методичні матеріали до курсу / Укладач: Лиман С. І. – Х: ХДАК, 2016. – 34 с.
10. Символы, знаки, эмблемы: Энциклопедия / [Авт. сост.: В.Э. Багдасарян и др.; Под общ.ред. В.А. Телицина]. – М.: Локид-Пресс, 2003. – 495 с.
11. Тресиддер Д. Словарь символов / Д. Тресиддер. – М., 1994.
12. Шейнина Е.Я. Энциклопедия символов. – М.: АСТ; Х.: Торсинг, 2003. – 591 с.
13. Энциклопедия символов, знаков и эмблем / [Авт.-сост. В. Андреева и др.]. – М.: Локид; Миф, 2000. – 556 с.

Допоміжна література

1. Арсеньев Ю. В. Геральдика / Ю.В. Арсеньев. – М.: Тип. Снегиревой, 1908. – 298 с.
2. Бутромеев В.П. Символ власти: флаги, гербы, правители, награды, деньги всех стран и времен: иллюстрированный энцикл. справочник / В.П. Бутромеев, В.В. Бутромеев, Н.В. Бутромеева. – М.: БЕЛЫЙ ГОРОД, 2006. – 576 с.
3. Ежов В.В. Мифы древнего Китая / В.В. Ежов. – М.: АСТ: Астрель, 2003. – 495 с.
4. Королевский двор в политической культуре средневековой Европы: Теория; Символика; Церемониал / [Отв. ред. Н.А. Хачатурян]. – М.: Наука, 2004. – 540 с.
5. Мифы древних славян / [Сост. А.И. Баженова, Г.М. Пакферов]. – Саратов: Надежда, 1993. – 349 с.
6. Мифы: Египет, Греция, Китай: Энциклопедический справочник. – Минск: Харвест: М.: АСТ, 2000. – 335 с.
7. Мифы и легенды народов мира: В 2 т. – Ростов н/Д.: Феникс, 2003. – 316 с.
8. Мифы народов мира: Энциклопедия в 2 т. – М.: БРЭ, 2003. – Т. 1. – 671 с.; Т. 2. – 719 с.
9. Нечай А.М. Греческий миф / А.М. Нечай. – Днепропетровск: Лира, 2008. – 430 с.
10. Похлёбкин В. В. Словарь международной символики и эмблематики / В. В. Похлёбкин. – М.: Международные отношения, 2001. – 559 с.
11. Скотт Д. Крест Христа: С пособием по изучению / Д. Скотт. – Черкассы: Смирна, 2003. – 575 с.
12. Соловьёв О.Ф. Масонство в мировой политике XX века / О.Ф. Соловьёв. – М.: РОССПЭН, 1998. – 255 с.
13. Флори Ж. Идеология меча. Предистория рыцарства /Ж. Флори. – СПб.: Алетейя, 1999. – 312 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Гербы стран мира. [Электронный ресурс]. – <http://ostranah.ru/lists/emblems.php>
2. Символы стран мира. [Электронный ресурс] – <http://www.portalostranah.ru/page.php?id=page6>
3. Флаги стран мира: [описание, история и символика флагов](#) [Электронный ресурс] – [www.dorogavrim.ru > articles > flagi_stran_mira](http://www.dorogavrim.ru/articles/flagi_stran_mira)
4. Heraldry of the World [Электронный ресурс] – http://heraldry-wiki.com/heraldrywiki/index.php?title=Heraldry_of_the_world

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle (<http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1584>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) **скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle.**